

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора педагогічних наук, професора Амеліної Світлани Миколаївни на дисертацію Каричковського Василя Дмитровича «Теорія і практика професійної підготовки майбутніх менеджерів в університетах аграрного профілю: порівняльний аналіз», представлену на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 - теорія і методика професійної освіти

Вагомими чинниками зміцнення національної ідентичності та забезпечення умов для прискорення соціально-економічного розвитку України є освіта і наука. Сьогодні саме культурно-інтелектуальний потенціал людини визнано основною рушійною силою у забезпеченні подальшого суспільного розвитку. У зв'язку з цим для України як аграрної держави актуальним є питання забезпечення агровиробництва висококваліфікованими менеджерами, професійні якості яких дозволять вирішувати питання управління, планування та контролю в аграрних підприємствах різних організаційно-правових форм господарювання.

В умовах вибору європейського вектору розвитку України ключовими питаннями є гармонізація вітчизняного законодавства відповідно до світових стандартів та врахування позитивного досвіду передових європейських країн. Значну роль в таких умовах покладено на систему управління як на макро-, так і мікрорівнях.

У зв'язку з цим виникає необхідність підготовки фахівця нової генерації, здатного відповідати сучасним викликам суспільства. Саме тому підготовка майбутнього менеджера, який володіє знаннями з економіки, менеджменту, управління персоналом, технологічних процесів, інформаційних систем, комунікацій тощо здатна забезпечити успішне вирішення цих завдань.

Зважаючи на зазначене, дисертаційне дослідження В.Д. Каричковського «Теорія і практика професійної підготовки майбутніх менеджерів в університетах аграрного профілю: порівняльний аналіз» є

актуальним і затребуваним.

Варто зазначити, що професійна підготовка майбутніх менеджерів була предметом дослідження багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців, проте проблема формування сучасного менеджера для аграрної сфери у контексті порівняльного аналізу ще не знайшла повного вирішення в педагогічній науці.

Історико-культурна подібність країн, обраних здобувачем для порівняння, зумовлена подібністю структури освіти та освітніх трансформацій, які відбуваються в Україні та цих державах.

У першому розділі автор розкрив теоретичні основи вищої аграрної освіти та представив особливості професійної підготовки майбутніх менеджерів в університетах аграрного профілю досліджуваних держав. Аналіз змісту теоретичних положень і практики дозволив Каричковському В.Д. уточнити основні поняття і терміни, серед яких: «аграрна освіта», «університет аграрного профілю», «професійна підготовка майбутніх менеджерів в університетах аграрного профілю».

Автором доведено значущість системного підходу у підготовці майбутніх менеджерів як методологічної основи, що ґрунтується на наукових знаннях з педагогіки, економіки, філософії, психології, соціології. На основі системного підходу дисертант визначив основні структурні компоненти професійної підготовки майбутніх менеджерів, а саме: інституціональні, організаційні та дидактичні.

У другому розділі дисертаційного дослідження Каричковський В.Д. проаналізував інституційні та організаційні засади вищої аграрної освіти у досліджуваних країнах, розкривши особливості нормативної бази, визначив перелік аграрних ЗВО та їх регіональний розподіл за територіально-адміністративними одиницями, дослідив особливості кадрового забезпечення та вступних кампаній за спеціальністю «Менеджмент».

На основі аналізу особливостей підготовки майбутніх менеджерів в університетах аграрного профілю України, Республіки Польща та Російської Федерації автором встановлена їх подібність та окремі відмінності. Система вищої освіти у кожній з досліджуваних країн регулюється спеціальним національним законом про вищу освіту, вступ до ЗВО відбувається за аналогічними принципами із взаємовизнанням дипломів про вищу освіту, рівень знань оцінюється та конвертується на основі положень Європейської кредитно-трансфертної системи (ECTS).

У третьому розділі автор здійснив порівняльний аналіз змісту вищої аграрної освіти майбутніх менеджерів в університетах досліджуваних країн та розкрив структурно-змістову характеристику навчальних планів досліджуваних аграрних ЗВО із визначенням специфіки освітніх систем країн, обраних для порівняння. Проведене Каричковським В.Д. дослідження дозволило йому визначити комплексні показники підготовки фахівців в аграрних ЗВО досліджуваних країн.

Порівняння навчальних планів підготовки менеджерів у досліджуваних університетах дозволило автору виявити значення дисциплін в залежності від їх чисельності у навчальних планах України, Республіки Польща та Російської Федерації.

У четвертому розділі автор висвітлив результати соціологічного дослідження професійної підготовки майбутніх менеджерів в університетах України та іноземних держав, здійснив аналіз його результатів та представив розроблені ним рекомендації щодо удосконалення професійної підготовки майбутніх менеджерів для вітчизняних аграрних ЗВО.

Виконана на основі порівняльного аналізу науково-дослідна робота щодо теорії і практики професійної підготовки майбутніх менеджерів в університетах аграрного профілю дозволила Каричковському В.Д. зробити відповідні висновки та рекомендації.

Вважаємо за доцільне виділити положення дисертаційної роботи, які

на нашу думку, відзначаються науковою новизною та практичною значущістю.

У дисертації представлено широкий спектр вивченої і проаналізованої науково-педагогічної літератури, нормативних документів, окремих досліджень і пропозицій науковців, що стосуються досліджуваної проблеми.

Робота виконана на основі аналізу значного масиву джерельної бази (понад 460 найменувань, з них 125 – іноземними мовами) із відображенням різних аспектів проблематики.

Таким чином, можемо констатувати, що визначені автором у дослідженні завдання успішно вирішені й відповідають рівню дисертації на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук.

Практичне значення дисертації полягає в тому, що його результати можуть бути використані для розробки рекомендацій щодо професійної підготовки майбутніх менеджерів в аграрних ЗВО України з урахуванням досвіду досліджуваних держав, зокрема оптимізації структури навчальних планів освітньо-професійних та освітньо-наукових програм, що зумовить підвищення якості надання освітніх послуг. Матеріали дослідження можуть бути використані у навчальному процесі вищої школи та на курсах підвищення кваліфікації.

Апробація результатів дослідження характеризується широкою географією. Основні результати дослідження відображено у 48 авторських публікаціях, з них 21 стаття у наукових фахових виданнях України; 5 статей у зарубіжних наукових виданнях, 1 монографія, 4 навчальні посібники, 6 матеріалів конференцій (тези доповідей), 11 навчально-методичних матеріалів.

Аналіз змісту автореферату та дисертації свідчить про ідентичність їх структури та відповідність основних положень і висновків розділам та загальним висновкам.

Віддаючи належне рівню ґрунтовності дослідження, вважаємо за

необхідне висловити деякі міркування й побажання, які виникли в процесі рецензування роботи:

1. На нашу думку, оскільки порівняльний аналіз належить до методів дослідження, застосованих дисертантом, то варто було б конкретизувати предмет дослідження, скажімо, як систему професійної підготовки майбутніх менеджерів в університетах аграрного профілю України та інших держав.

2. Зважаючи на одержані результати, вважаємо, що доцільно було б доповнити наукову новизну визначеними дисертантом ідеями позитивного зарубіжного досвіду щодо підготовки майбутніх менеджерів аграрного профілю.

3. Автор зосередив увагу на розвитку й перевагах студентської академічної мобільності у зарубіжних університетах (с.63-64, 398 дисертації), проте доречним було б детальніше зупинитися на аналізі факторів, що стримують механізм її розвитку в Україні.

4. Представлене автором дослідження вражає масивом кількісних показників, що стосуються питання підготовки фахівців спеціальності «Менеджмент» у досліджуваних аграрних ЗВО. Проте робота виграла б, якби автор представив їх детальний якісний аналіз.

5. Вважаємо, що більш чіткого та детального обґрунтування потребує висвітлення того, які саме форми та методи навчання переважають у процесі підготовки майбутніх менеджерів в аграрних університетах досліджуваних іноземних держав.

6. У тексті дисертації трапляються деякі граматичні помилки і стилістичні огріхи.

Вказані зауваження істотно не впливають на загальну позитивну оцінку результатів представленої дисертаційної роботи й засвідчують її актуальність та перспективність.

Детальне вивчення дисертаційної праці дає змогу дійти висновку, що основні положення та результати дослідження є достатньо обґрунтованими

й достовірними, мають наукову новизну та практичну значущість.

Дисертаційна праця Каричковського Василя Дмитровича «Теорія і практика професійної підготовки майбутніх менеджерів в університетах аграрного профілю: порівняльний аналіз» є самостійним, завершеним науковим дослідженням, виконаним на актуальну тему. Дослідження відповідає вимогам пп. 9, 10, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 (зі змінами від 19 серпня 2015 р., Постанова Кабінету Міністрів України № 656) і дає підстави для присудження Каричковському Василю Дмитровичу наукового ступеня доктора педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 - теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук,
професор, завідувач кафедри
іноземної філології і перекладу
Національного університету біоресурсів
і природокористування України

С.М. Амеліна

